

INFORMACJE WPŁYWAJĄCE NA DECYZJĘ O ZAKUPIE ŚRODKÓW TECHNICZNYCH W GOSPODARSTWACH ROLNICZYCH MAŁOPOLSKI

Michał Cupiał, Anna Szelaǳ-Sikora

Instytut Inżynierii Rolniczej i Informatyki, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

Streszczenie. Przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych w 40 gospodarstwach małopolskich. Badania dotyczyły wpływu informacji na zakup przez rolników technicznych środków produkcji. Obiekty pogrupowane zostały wg. powierzchni użytków rolnych oraz rejonu badań - co odpowiadało kierunkowi produkcji.

Słowa kluczowe: informacja, środki techniczne, inwestycje, rolnik, gospodarstwo rolnicze

Wprowadzenie

Zakupy środków technicznych w gospodarstwie są jedną z najważniejszych decyzji produkcyjnych podejmowanych przez rolnika. Wiązą się z reguły z wydatkowaniem znacznych kwot pieniędzy, jednocześnie ich skutki wpływają na sposób funkcjonowania gospodarstwa przez wiele lat. Tak istotne decyzje muszą być podejmowane po przeanalizowaniu wielu wariantów, co z kolei wymaga dostarczenia odpowiednich informacji.

Aktualna informacja potrzebna jest przede wszystkim rozwojowemu gospodarstwu rolnym, modernizującym swoją produkcję i wprowadzającym nowoczesne technologie w produkcji roślinnej i zwierzęcej w oparciu o właściwy dobór i racjonalną eksploatację środków technicznych i energetycznych [Michalek i in. 1998; Kowalski i in. 2002; Szepetycki, Wójcicki 2003].

Informacja jest obecnie bardzo ważnym czynnikiem warunkującym wysoką efektywność produkcji w gospodarstwach rolniczych. Bez odpowiedniej jej ilości i jakości, niemożliwe byłoby uzyskanie właściwych plonów, produktów wysokiej jakości oraz zrealizowanie tego przy zadowalającym poziomie nakładów. Dane muszą więc docierać do rolnika na każdym etapie procesu produkcyjnego, są także niezbędne przy zakupie środków produkcji oraz sprzedaży wytworzonych produktów [Cupiał 2006]. Wyznacznikiem informacji jest jej wartość dla odbiorcy, a zależy ona od wielu różnorodnych czynników takich jak jakość, ilość i kompletność, aktualność itp. [Griffin 2000].

Cel i zakres

Celem badań było określenie zakresu informacji, które wpływają na decyzję zakupu środków technicznych przez rolników w gospodarstwach rolniczych Małopolski.

Przedmiotem badań przeprowadzonych w wybranych gospodarstwach Małopolski była ilość i zakres w/w informacji. Badaniami objętych zostało 40 gospodarstw. Przeprowadzone zostały w formie wywiadu kierowanego, który posłużył do wypełnienia przygotowanej wcześniej ankiety. Gospodarstwa położone były w dwóch rejonach: typowo rolniczym - I i warzywniczym - II (po 20 obiektów), podzielone również zostały na grupy obszarowe do i powyżej 10 ha (również po 20 obiektów w grupie). Średnią powierzchnię w grupach przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Podział badanych obiektów - średnia powierzchnia [ha]

Table 1. Division of the examined facilities – mean area [ha]

Wyszczególnienie		Rejon badań		
		I	II	Średnio
Grupa obszarowa	I	4,86	5,71	4,99
	II	26,67	23,08	23,62
	Średnio	8,13	20,48	14,3

Rolnicy odpowiadali na pytania dotyczące m.in. wielkości i struktury produkcji gospodarstwa, wyposażenia technicznego, wieku ciągników i maszyn rolniczych oraz sposobu finansowania ich zakupu, ilości i rodzaju informacji, które wpłynęły na decyzję zakupu maszyn rolniczych. Zbadane zostały również kanały, którymi informacja dociera do rolnika oraz jej źródła, respondenci określili także preferowane źródło informacji.

Badane gospodarstwa były dobrze wyposażone w sprzęt techniczny, zapewniający wykonanie prac polowych we własnym zakresie. Na jedno gospodarstwo przypadało 1,65 szt. ciągnika, rolnicy dysponowali kombajnami zbożowymi a w gospodarstwach warzywniczych również maszynami specjalistycznymi. Znaczna część maszyn zakupiona została w ciągu ostatnich kilku lat, choć nie wszystkie z nich były nowe. Liczba maszyn w wybranych grupach przedstawiona została w tabeli 2.

Tabela 2. Liczba maszyn w wybranych grupach w badanych gospodarstwach [szt.]

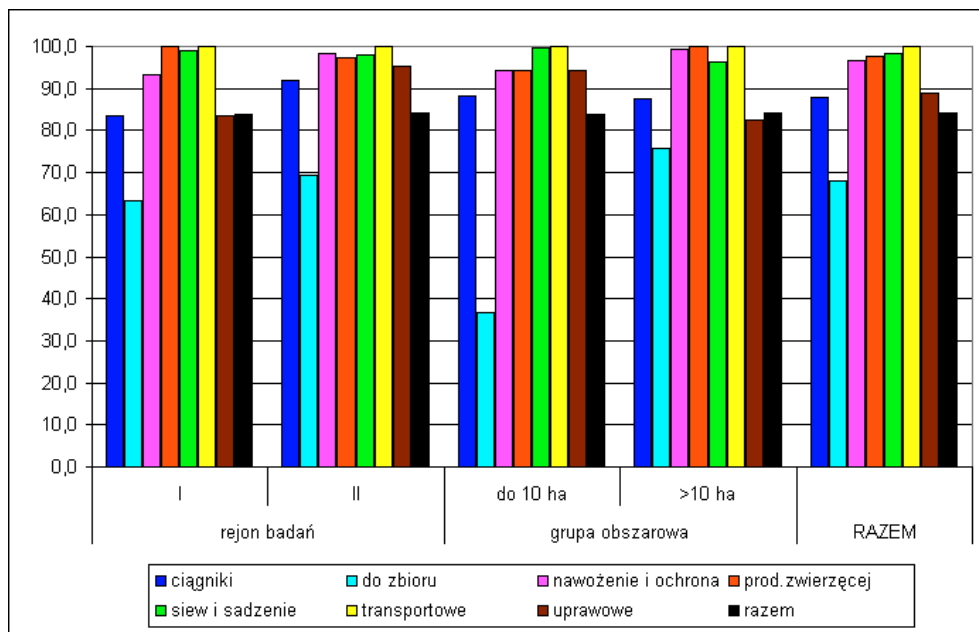
Table 2. Number of machines in selected groups in the examined farms [pcs.]

Grupa maszyn	Rejon badań		Grupa obszarowa		Ogółem
	I	II	do 10 ha	>10 ha	
Ciągniki	29	37	36	30	66
Do zbioru	27	65	39	53	92
Nawożenie i ochrona	50	64	68	46	114
Siew i sadzenie	22	34	32	24	56
Transportowe	21	33	27	27	54
Uprawowe	72	69	91	50	141
Razem	227	329	308	248	556

Wyniki badań

W wielu przypadkach rolnik nie jest w stanie wyasygnować jednorazowo kwoty na zakup środków technicznych. Poszukuje więc sposobów uzupełnienia brakujących kwot, co wymaga uzyskania odpowiednich informacji o dostępnych funduszach. Rys. 1 przedstawia udział środków własnych w finansowaniu zakupów maszyn dla poszczególnych grup maszyn.

Najmniejszy udział środków własnych odnotowano w grupie maszyn do zbioru. Są to z reguły maszyny najdroższe, stąd też po pojawieniu się możliwości skorzystania ze środków zewnętrznych (głównie SAPARD) rolnicy chętnie z nich korzystali. Ze środków spoza gospodarstwa kupowane były także w wielu przypadkach ciągniki oraz maszyny uprawowe. Wymiana w ostatnim okresie czasu maszyn uprawowych była konsekwencją zakupu nowoczesnych ciągników, do których stare maszyny były niedostosowane.

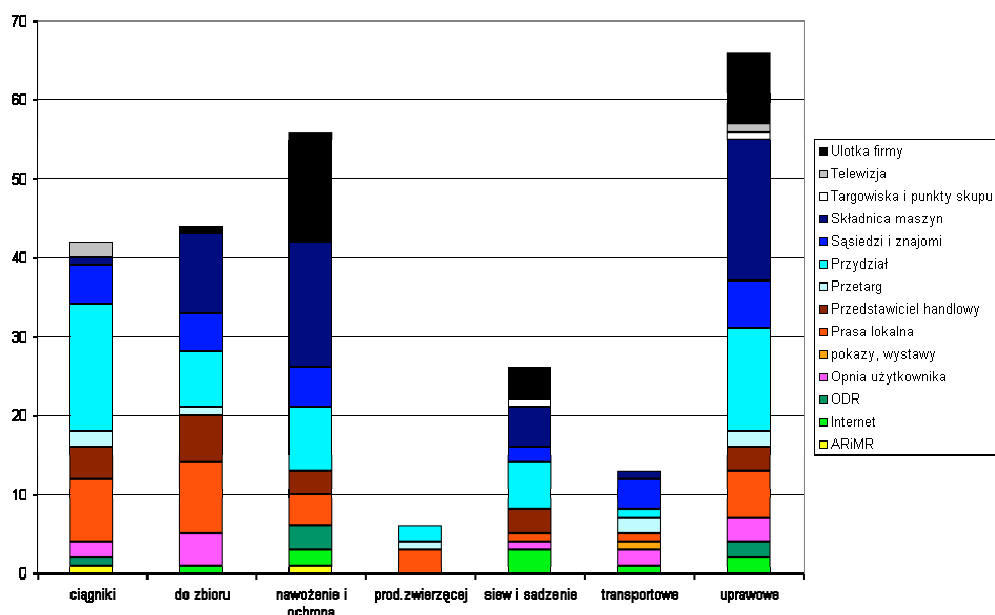
Rys. 1. Udział środków własnych w finansowaniu zakupów poszczególnych grup maszyn [%]

Fig. 1. The share of own resources in financing purchases of individual groups of machines [%]

Rys. 2 przedstawia źródła informacji, z których korzystają rolnicy kupujący nowe maszyny. Wśród odpowiedzi przeważają informacje uzyskane w sklepach (składnicach maszyn), ulotki firmy a także opinia sąsiadów i znajomych. Część maszyn starszych nabywanych było w formie przydziału, co widoczne jest prawie w każdej grupie maszyn.

Najwięcej odpowiedzi dotyczyło maszyn uprawowych oraz do nawożenia i ochrony roślin, najmniej zaś maszyn przeznaczonych do produkcji zwierzęcej - na co wpłynął fakt ograniczania tego kierunku produkcji w badanych obiektach. Można zauważyć, że udział poszczególnych źródeł informacji zmienia się dla poszczególnych grup maszyn, a więc firmy sprzedające maszyny, aby dotrzeć do odbiorcy, w sposobie przekazywania informacji uwzględniać muszą nie tylko profil klienta, ale również rodzaj sprzedawanego asortymentu.

Odpowiedzi pogrupowane zostały w zależności tego, jakiego tematu dotyczą informacje. Jak było do przewidzenia, struktura preferowanych źródeł informacji zależy od tego tematu. A więc o preferencyjnych kredytach najlepiej poinformuje bank, o możliwościach dofinansowania ARiMR, o nowych maszynach internet a o cenach maszyn rolniczych targowiska i punkty skupu.

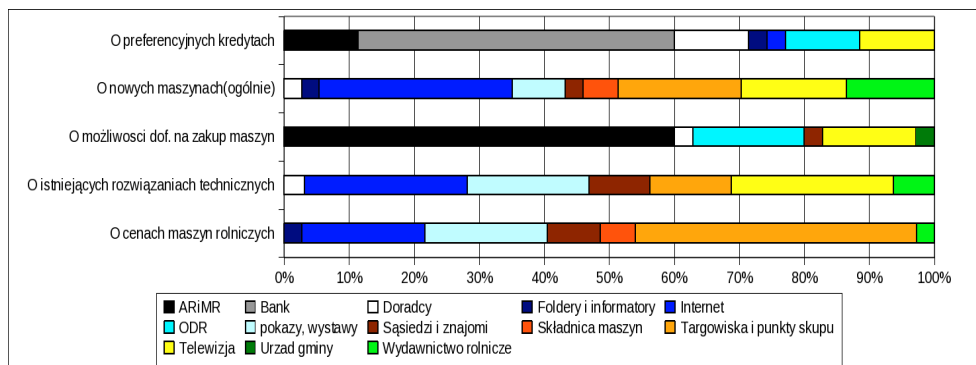

Rys. 2. Źródła informacji, z których korzystają rolnicy przy zakupie poszczególnych grup maszyn [szt.]

Fig. 2. Sources of information consulted by farmers when purchasing individual groups of machines [pcs.]

Na rys. 3 przedstawione zostały źródła informacji preferowane przez rolników kupujących środki techniczne przeznaczone do gospodarstwa. Można zauważyć, że dużą popularnością cieszą się wciąż targowiska i punkty skupu. Coraz częściej pojawia się też w odpowiedziach internet.

Informacje wpływające na decyzję...

Rys. 3. Źródła informacji preferowane przez rolników kupujących środki techniczne
 Fig. 3. Sources of information preferred by farmers purchasing engineering equipment

Podsumowanie

Źródła informacji, z których korzystają rolnicy inwestujący w techniczne środki zależą nie tylko od tematyki ale także od rodzaju maszyn i urządzeń których dotyczą. W małopolskim rolnictwie w dalszym ciągu popularne są tradycyjne metody pozyskiwania informacji, a więc od sąsiadów i z targowisk i punktów skupu. Ankietowani w niewielkim zakresie korzystają z pomocy doradców, wśród preferowanych źródeł informacji coraz częściej pojawia się internet.

Uzyskane wyniki badań posłużyć mogą do doskonalenia systemu informacji rolniczej, w zakresie dotyczącym procesu zakupu środków technicznych przez rolników.

Bibliografia

- Cupiał M. 2006. System wspomaganie decyzji dla gospodarstw rolniczych. Inżynieria Rolnicza. Nr 9(84). ISSN 1429-7264
- Griffin R. 2007. Podstawy zarządzania organizacjami. PWN Warszawa. ISBN 978-83-01-14944-4
- Kowalski J. i in. 2002. Postęp naukowo-techniczny, a racjonalna gospodarka energią w produkcji rolniczej. PTIR. Kraków. ISBN 83-905219-9-7
- Michalek R., Kowalski J., Tabor S., Cupiał M., Kowalski S., Rutkowski K. 1998. Uwarunkowania technicznej rekonstrukcji rolnictwa. PTIR, Kraków. ISBN 83-905219-1-1
- Szeptycki A., Wójcicki Z. 2003. Postęp techniczny i nakłady energetyczne w rolnictwie IBMER Warszawa. ISBN 83-86264-96-9.

INFORMATION AFFECTING THE DECISION CONCERNING THE PURCHASE OF ENGINEERING EQUIPMENT IN FARMS IN MAŁOPOLSKIE VOIVODSHIP

Abstract. The work presents the results of a research carried out in 40 farms located in Małopolskie Voivodship. The scope of the research covered the impact of information on the purchase of engineering means of production by farmers. The facilities were grouped according to arable land area and research –region – which corresponded with the production trend.

Key words: information, engineering equipment, investments, farmer, farm

Adres do korespondencji:

Michał Cupiał; e-mail: Michal.Cupial@mcpk.net
Instytut Inżynierii Rolniczej i Informatyki
Uniwersytet Rolniczy w Krakowie
ul. Balicka 116B
30-149 Kraków